

Налази Недјељом.
 Цијела:
 за ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО УГАРСКУ (с БОС-
 НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годишњу 6 ф., на по год.
 2 ф., на четврт годишњ 1 ф.
 и 50 новчаника.
 За сва остале земље у
 ЈУГОСЛАВИЈИ и АМЕРИЦИ на
 годишњу 20 франка, на по
 годишње 10 франка, на чет-
 врт годишње 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаћа се у
 средњоадминистративни-Гл.
 Црногорца на Цетиње, а
 може се и картом унут-
 ршњом на пошту у Котор.
 Дошло ишло се уредник-
 тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
 реда 5 новч. За огласе веће
 а на дуже крајем плаћа.

ЦЕТИЊЕ, 6. Марта.

Кад се одбију на страну сви из-
 мишљени и кроз свијет протурени
 лажни гласови, који су ишли поводом
 догађаја у Херцеговини и Кривошија-
 ма и који обично слагда иду у та-
 квијем приликама, остаје чист факт:
 да Црна Гора нема повода да изази-
 из дојављивања свога држања,
 нити Аустро-Угарска може имати раз-
 лога да се на најмање жали на Цр-
 ну Гору.

Сами званични органи аустро-у-
 гарски признали су и потврдили, да
 устанак у Херцеговини и отпор у
 Кривошијама није унесен с поља, да-
 кле да се ниједној сусједној или даљој
 којој сили пребацити не може да има
 прет свој у крвавој расправи која се
 данас води на бојном пољу у тијем
 крајевима.

А ко има добро памћење, тај ће
 се сјетити, да је Црна Гора не само
 подаље стојала од свега што се дога-
 ња у Херцеговини и Кривошијама, него
 да је народу тамошњем у своје ври-
 јеме и својим путем и начином савје-
 товала, да се не предаје отпору који
 му никаква добра донијети не може,
 него да се мирним начином нагоди с
 пладом аустро-угарском, која није ни-
 гда показивала да не хоће да води ра-
 чуна о изузетном стању и особенијем
 приликама, у којима се народ тамо-
 шњи налази.

Што је влада наша такав савет
 давала том народу, на то је побуђена
 била с једне стране сопственим инте-
 ресом наше државе, који јој налаже
 да се стара за мир и безбједност на
 њенијем границама, с друге стране
 разлозима моралне правде, који леже
 у тој околности, што је народ у тијем
 крајевима по крви истовјетан с нама,
 па је природно да нам судбина њего-
 ва не може бити равнодушна.

Није наша кривица, што је тај
 народ, не послушаши нашега сајета,
 већ од три мјесеца у велике у крв
 улегао.

Није наша кривица, што је влада
 аустро-угарска, којој је берлински
 конгрес повјерио да мир и ред у ти-
 јем крајевима уведе, овим отпором и-
 зазнана, принуђена била да се лати
 средстава кријивих, која се не могу
 ниједне употребљавати, а да не оставе
 за собом јад и неславу.

То ми можемо с нашега гледишта
 јако жалити, то може Јевропи која за
 миром тежи врло неугодно бити, али
 сад се то већ отклонити не да; и ако
 велике силе не би пронашле какву год
 дипломатску формулу, у којој би се
 све сложили и којом би се стало на
 пут даљем пролијевању крви, морало
 би се оставити да отвара теку својим
 током, догод се устанак не угуши о-
 ружаном силом, коју је сам изазвао и
 на себе наврнуо.

С наше стране, лииња држања
 означена строгом неутралношћу, коју
 ми данас немамо разлога да напусти-
 мо, не дозвољава нам да у ову ствар
 утичемо ни лијено ни ружно.

Једино што нам остаје жељети у
 данашњој стадији ове крваве расправе,
 то је: да се она што пријед а о што
 мање жртва доврши, како би се по-
 слије што лакше замијениле ране које
 сваки рат задаје народу.

Ми то жељимо с омијем истијем
 правом и на онјих кетих разлога, на
 којих смо из почетка жељели да не
 буде крвавога отпора на тијем странама.

И ако смо ративни од старине а
 тако рећи по занату, ипак умјемо
 цијелити приједност мира и мирнијех

времена ка' ико. Ми смо имали рато-
 ва изобила и сити смо их до мисле во-
 ље. Сада бисмо ради били имати мање
 мира и то правога дубокога мира, не
 само у нашој држави гдје он хвала
 Богу а постоји, него и на границама
 њенијем, да бисмо могли ово мало кр-
 ваве тековине уредити и осигурати.

С тога живо жељети морамо —
 јер то у нашем сопственом интересу
 лежи — да се догађаји жалосни у на-
 шем непосредном сусједству што при-
 јед заврше, како бисмо се могли што
 пријед опростити онога великог узне-
 мирева, које нам ти догађаји доносе,
 стављајући нас морално на велика ис-
 кушења и у положаје врло тегобне и
 деликатне, и намећући на нас терете
 материјалне које морамо сносити во-
 стављањем кордуна и издржавањем то-
 ликога пребјеглог робља.

А да морамо и то жељети да у-
 станак прође и о што мање жртва,
 може ли ико замјерити нама, родној
 браћи онјих који по несрећи крв сво-
 ју пролијевају и имање своје опаснос-
 тима рата излажу?

Ми то не само жељимо, него и
 очекујемо и надамо се од војске јед-
 не тако цивилизоване и добро уређене
 правне државе као што је Аустро-
 Угарска, у којој се не само високо
 поштују начела човјечности, него и у
 пракци бадро пазе да се добар ред
 и савјесност у испуњавању дужности
 одржава онако како то прописују за-
 кони земаљски, нарочито пак у војци
 гдје је та плања скопчана с остријим
 дисциплинарним правилима, у војци
 која је примјерна не само у храбро-
 сти и издржавању највишијех тегоба,
 него и што се тиче човјечности, до-
 брога реда и строге дисциплине, као што
 некрено признаше и сами данашњи
 противници њени Салко Форта и П. Тун-
 гуз у потоњој прокламацији својој на у-
 станике.

Са свијех страна поздравља се
Краљевина Српска изјавама топлијех
 симпатија и жељама пунијем добре
 воље према њој и њеном напретку.

Ми ћемо првом приликом допије-
 ти пике од важнијих тијех изјава јев-
 рописке журналистике.

Ондје пак унимамо перо само то-
 га ради, да исправимо једно нетачно
 схватање, које налазимо у њекијем
 листовима при оцини одношаја који
 постоје између Црне Горе и Србије.

Тијем листовима, који у Бечу
 своје родно мјесто имају, свјдјело се,
 да је ова прилика, т. ј. проглашење
 Краљевства Српскога, најзгоднија да
 се одношаји намећу Црне Горе и Ср-
 бије представе у оној свјетлости, у
 којој их они желе видјети.

На име ли листови разлажу, како
 су „одношаји између Биограда и Це-
 тња и до сад били хладни, а сада, иза
 проглашења Краљевине, постаће још
 хладнији“.

На велику тугу тијем листовима
 беккијем морамо ондје констатовати,
 да односи између Биограда и Цетиња
 нит су до сад били хладни нит ће од
 сад бити хладнији, но су вагда били
 онакви као што постоје међу браћом
 која се пазе и дубе.

Ми смо већ у прошлом броју ка-
 зали, да је Србија и Црна Гора једно
 исто: двије мишнице једнога тијела
 српског. То је тако било за вријеме
 док су се обје звале Краљевине: то
 ће тако остати и сад, кад се прва
 прозвала Краљевном.

Мијењање наслова не може ништа
 мијењати у односима пиховијем који

су остали исти, јер се у самоме ор-
 ганизму цијелога народа ништа није
 мијењало.

Ако је Србија порастао углед на-
 шом Краљевине, то нас само весе-
 лиши може, јер је тијем порасла она
 снага, која чини нашу заједничку ве-
 личину и осигурава нашу заједничку
 будућност.

Као што ми данас братски ужи-
 вамо у веселу Србије, тако је и Срби-
 ја уживала у веселу нашем, када се
 застава пригорска побједоносно вилла
 на Вучјем Долу, Фундини, Малацу и
 т. д. служећи омет истој цијељи: за-
 једничкој нашој величини и осигурању
 заједничке нам будућности.

Имећу нас нема нити може бити
 злобе и ненависти, дакле не може би-
 ти ни хладноће у навијем односима.
 То века се добро запамти гдје треба.

У беккијем листовима читамо ове „о-
 ригиналне“ (донета и јесу оригинални, али
 само по глупости и лажљивости свога са-
 држаја) тлаграме тобоже с Цетиња:

Цетиње, 9. Марта (по новом). Је-
 мерич, касијер акционе партије, умр'о је
 данас у сријед трјесавијех поврједа које му
 је задао у једном двобоју руски пуковник
 Попов. (Бог да му душу прости! Бар ће-
 мо од сад имати мира од њега — ако о-
 пет не ускрене у листовима бекко-се-
 штанскијем! У. Г. Ц.). Билдеска влада да-
 ла је замолити Попова, да отиде из Црна
 Горе; он је то јуче учинио (Хвала Богу!
 Опростио се још једнога, који нам је
 толико дозљивао по листовима аустро-
 угарскијем — ако га они омет не поврате
 на Цетиње! У. Г. Ц.). Кимећу народа
 дрисорског и многобројних ондје налазе-
 њих се официра руских влада зането ста-
 ње (само да не изуне то што је зајето!
 У. Г. Ц.) због тога што се руски офици-
 ри аргументи и сурово позивају. (Нарав-
 но, јер како би иначе и могли бити Руси?
 У. Г. Ц.). Влада пригорска обратила се на
 владу руску с молбом, да ове немале го-
 сте натраг позове. (Мора бити да је то
 већ одавно учинено, јер ево има већ не-
 колико година, како ми с најболим дурби-
 ном не можемо да откврјемо ниједнога
 руског официра на Цетињу. У. Г. Ц.).
 Мије Харта и Метко Старјевић (стара
 познаница наша! У. Г. Ц.) стагли су, из
 Билеке дошавши, данас на Цетиње; влада
 ће по свој прилици и за њих изредити да
 се прогерају. (На шта ће онда напало
 радити дописници бекко-шептанскијех ли-
 стова, када остају без вјх? Ништа да-
 кле: замислиће друге Хартелије и друге
 Старјевиће! У. Г. Ц.).

Цетиње, 10. Марта (по новом).
 При погребу Јемерича, који је умр'о од
 рада задобљених у двобоју са руским
 пуковником Поповим, народ је заостаљао
 и био руске официре, чим су се на улаци
 показали“.

И те депеше, тобож с Цетиња, штак-
 нају и прештампавалу листови аустро-
 угарски!

На шта да зркимо о тијем листовима,
 који тако прозним начином обарају углед
 циједе журналистике и праве се прстијем
 коначицама касних лагерја и подлих на-
 мишљотина?

Бечка „Политичка Кореспонденција“,
 лист поуздавачан и „високо“-официалан,
 жали се ових дана на руске, енглеске и
 америчке листове и на Рајтерову телегра-
 ску радњу у Лондону, што доносе тобож
 неистините вијести са бојнога поља у Хер-
 цеговини и Кривошијама.

Ми не ћемо ондје да неватијемо, је-
 ли та жалба „Полит. Коресп.“ основана и
 у колико су истините вијести које раносе
 по свијету помегути листови као и Рајте-
 рова агенција у Лондону.

Но ако се „Полит. Коресп.“ осјећа
 позвана да тражи по свијету коначице
 лагерја, то јој не треба ићи далеко —
 das Gute liegt ja doch so nah! Ето
 јој Беча и беккијех листова и ево јој Це-
 тње и шептанских листова, па ће ту хаће
 допозно поета од јутра до мјрка, ако хо-
 ће да почисти Аугусту којуику коју
 бекки и шептански листови сваки дан по
 два и три пута цуре љубретом свијих
 лагерја.]

Свак нех мете пред својим прагом —
 каже пословица, и врло паметно каже!

Проглашење Србије за Краљевину.

Стагли су ним достоји биоградски,
 пуни патриотске радости и весела, који
 воос и на самом ослобављем облику свом,
 украсили будући народнијех бојама.

Ми ћемо ондје по њима саопштити
 редом, како је текла ствар проглашења
 Краљевине.

I.

На XXXIX састанку Народне Скуп-
 штине, 22. Фебруара 1882 године, на коме
 је председавао потпредједни Милош Ку-
 журић, прочитао је предједник Народне
 Скупштине овај приједлог народној скуп-
 штини:

Браћо Посланици!

Одушевљени једном састом и узвише-
 ном дужношћу, ја вам данас прогларам
 ријеч, која у Србију може узбудити радост
 и одобравање.

Увјерен о нашем патриотском, браћо
 посланици, ја и не сумњам да ћемо сви
 бити једне душе, сада, када је на народ-
 ноје представништву да изврши један ко-
 рок историјскога значаја, да изврши једно
 дјело, којим се част и углед отаџбине уз-
 вишују.

Кроз толике дјесетве отиде на бори-
 ла српска државна мисла на мучном зем-
 лшту, на коме се сурно исток са запа-
 дом. Послије славнога пада и послије ју-
 рачких али безуспјешних покушаја, та је
 мисла омет угладала сријета, када је на р-
 шеницама чистом народном крљу отку-
 љене краљевске Јиче показало се Такон-
 ски застанак, отац ослобођене Србије Ми-
 лош Обреновић Праи; кад су над гробом
 Некачићим и на моштима првојенчаног
 српскога Краља у Студеници зајачане пре-
 сме у славу владаоца обновљене Србије.

Једрицијем игром новикоје пронаш-
 кија похуљенијем краљевства, Србија си,
 чувајући и негујући војничке и јуначке
 врдине, урођене карактеру српском, у пр-
 вим данима свога ослобођеног живота не-
 прескило старала да заслужи самштије о-
 бразоване Јевропе. Србија је изазна у дан
 облато посвећеновала своју дубија пре-
 ма образованости, напретку и реду, своју
 тежњу да постане достојан члан велике
 јеврописке породице, своју жељу да нава-
 ди што је у несрећној пропасти народ срп-
 ски изгубио и да у тешком времену свога
 обновљања покаже своју неулачну снагу за
 живот државни.

У свакој грани народнога и државног
 живота: у просвјети, судству, политизи,
 ратној вјештини и галдијству, српски је
 народ показао и крјепке воље и несумњ-
 аних успјеха. Из међународнога уговора,
 којим је Србији независност призната, но-
 ли непосредно са Србијом закључени ме-
 љународни уговори стресају пошљедње о-
 статке туђих квантулација, живих знања
 пређашњег васалнога, става и ропства
 нашега.

Ако се дакле, у голумезависном кња-
 жевству Србији прва десет година омет
 поновна мисла државне слободе, независ-
 не Србије сачувао времена историје наше.
 Овај развитак наше отаџбине вођен родо-
 дубљим и мудрошћу дичнијем владаоца из
 дома Обреновића, а повретај трудом, сви-
 јешћу и племенитим покретљивим одаво-
 га им народа, данас нас већ неодољиво
 позива, да му додамо и видљив, свечан из-
 раз, сагледав досадашњи успјесима нове,
 достојан славе старе историје српске.

Независна Србија старог времена,
 није се звала ни књажевством ни кнежев-
 ном него се изазвала Краљевном.

На теби је, Народна Скупштина, за-
 конити представниче данашње независне
 Србије, да подигнеш свој глас да се у Ср-
 бији између ријечи и дјела учини сагла-
 вост онако, како с нестрпљивем жале сва
 рододубљива српска срца, онако, како доли-
 кује зајесту приједовском, онако, како нам
 жива калују неумрла предања народна.

На теби је Народна Скупштина, да
 подигнеш свој глас: Да се у обичној
 независној Србији обнови краљевина и пра-
 довоје достојанство.

Предлажем, што ће увјерен сам сви
 без разлике са одушевљеним Србија до-
 стојим прихватити, да Народна Скупшти-
 на с мјеста ријечи: да се замоли Њего-
 во Височанство да по жељи народној при-
 ми Краљевско достојанство а Србија да се
 прогласи за Краљевину.

И данас, кад је већ на прагу час у

коме ће се уз радосно ускликне сасколикног народа под наједнично неумрлога Таконског Обреновића наслојавати краљевски престо Немањина, ускликнуто сви заједно:

Да живи Његово Величанство краљ Краљ нове Србије, Милан I, Обреновић!

Да живи Његово Величанство Краљица Српска Наталија!

Да живи Његово Височанство Краљевић Александар!

На овај предлог председник министарства г. Милан Пироћанић у име владе изјави ово:

Дужност према отаџбини, оданост према унашњем владаоцу и његовом историјском прослављеном дому и наша лична сећања, налажу нам, господо, да се својеродно одговоримо приједлогу који се данас појавио у народном представништву.

Приједлог сам свратио је вану нажалу на све радосне унутрашње природе, који су га изазвали, и владу Краљева обратиће нам нажалу на питање у колико би се оно могло додети са страним државима.

Нема сумње, господо, да је народ српски и сваки независан народ, у праву рјешавати сувереност у називу, који жели дати својој држави и своме владару, и ми смо увјерени, да му то право ни са које стране не ће бити оспорено. Сваки владар за развјатак, сваки корак који је Србија чинила на путу напретка, од онога дана кад је Србија постала независна држава па до данас, владда је био поздрављан топлим сажатијама од стране држава образованих народа. Велике силе, које су стекле права на вјечиту захвалност српског народа, уважили су достојно жртве које је он пронио на олтар слободе и напретка, признале су му политичку самосталност. Ове не могу данас видјети у промјени назива наше државе ништа друго до стварнајемство за нашу народну самосталност, јачу залогу како за наш унутрашњи развјатак тако и за сталност мира у овим крајевима.

Својим заштитним уставовима и својим постепеним али постојаним напредовањем, Србија је стекла права да се на њу гледа као на земљу од напретка. Одржањем добрих и пријатељских међународних односа, самјесним вршењем својих међународних дужности она је стекла толико исто права да се сматра за земљу реда и мира. Руководена мудрошћу уваженог владдоца, а ослоњена на здраву свијест и на патриотизам својих синова, Србија ће улити сваком повјерењу да ће она и као краљевина показати се достојан члан породице образованих држава.

Влада Краљева учинила је своју дужност према силама, које су имале удјела у признању независности Србије; она им је својшћу могућности, да се још за пријеме све скунштине сесије може извршити промјена о којој приједлог говори.

Ми ћемо бити врло срећни, господо, ако би се ова заједно могли замолити Његово Височанство, да изволи пријети приједлог и да тиме одговори онитој жељи народној. (Са свијој страна бри се „Хорацио“).

Народна скунштина је по том једнодушно усвојила приједлог и сви чланови скунштине отишли су у двор као депутација скунштине да умоле Његово Височанство да изволи дати своје одобрење приједлогу Народне Скунштине.

У двору потписеједник је скунштине еки г. Милан Кујунџић, у име скунштине поздравно Његово Височанство овјем рјешенима:

Господару!

Никад свечаније и никад узбуђеније вијесту стали представници народа српског пред преставника ушљести, са свишћом будућности народно, као што стајемо пред Тебе, љубљени Господару.

Листак „Гласа Црногорца“.

КРАЊА И ПРЕКРАЊА ЗВОНА.

Приповијест поворке кашижел дова.

од

† Ст. М. Ђубише.

С трага тридесет година дана, једно јутро у првоме прашку зоре, бави кад се дијеле дан и ноћ, викине момак с Пањ-камена, поклав поворских села: «Ој виеже Вуко, киеже!» Озаве му се киез са струге: «Ој виеже, ој!» а момче «добро јутро!» па киез по одушку «добра му срѣћа била!» Настаја момак: «Хајде ало ти јутро не било, веко ти однесе звоно с киеже». Скочи киез као да се помами, повликне село на очу, и људи оружано у треп од оку стању се вод саборне прилве светог Јована богослова, кад звона на цркви неима звона. Свако се свеби и зачуја вражијем послу, как стадоше међу се гометати и разгађати ко је лупеж и од куд. Ни стоне ни стражице око цркве, као да није ни чепаза, како ли вардала људка нога; док од једног киез ерјиво веселело виеже овако да говори: «Ево нас браћо иже виезнада штета в ерамота, да такјеж није још на жудо падало. Дође лупеж није се покраде из њедара. Сад ће рећи пријори дијелјем разголом да смо паштавци, који лежимо жешама у скутова-

Народно представништво, водећи бригу не само о свакидневним потребама, него и о историјском задатку Србије и народа српског, долази, Господару, на приједлог предједника народног скунштине, који је приједлог скунштине као своје властити приједлог једногласно признао, да Тебе свечано умолу: да не ускратиш одобрење Свога, да се у обновљеној Србији обнови Краљевско достојанство и да се Србија прогласи за Краљевину.

Господару, Твоји привредници, Твоји просвјетни радници, Твоје судије, Твоји јатанци, Твој народ признаје, да је уз Твој уважени дух узвисио се наш државни положај тако, да на њ већ можемо стати сталном ногом, као на неоспорно земљиште српског самосталног државног живота и државног развјатака. Србија је својим напредним дјелима стекла несумњива права, да живи независним животом, да живи као достојан члан међународне породице и хоће она на очи да позна, ко јој у свијету је право признаје, а ко јој не признаје.

Повјерење образованог свијета у Тебе, Господару, даје нам снаге да овај корак учинимо без страхања. Ти си се, достојан својих дјачних предака, сјајно ставио на чело тежња народних. У Твојој руци има мјеста и за мач и за границу мира. Под Твојим окрљем има мјеста и за ред и правило односа и за слободу и развјатак.

Србија Ти сво с правом подноси круну, коју је Немачко свечано сазло, коју су Милутић и Душан сјајношћу обауза, коју је Лазар мученичким крстом прекрето.

Од ове свешће Србији нема веће!

Допусту, Господару, да се поудано надамо, да ћеш српску краљевску круну пријети и носити, са оном високом вољом, коју је увијек у Тебе налазио историјски задатак Србије, а ми ћемо се око овога светог знамена одушевљено скупљати, тако нам ереће своје и ереће земље своје.

Допусту, господару, да још у напријед радосно ускликнемо:

Живео краљ нове Србије, Милан М. Обреновић!

Живјела Краљица српска Наталија!

Живео Краљевић Александар!

На овај позив скунштине изводело је одговорити Његово Височанство:

Почтовани Посланици!

Дужност према земљи, дужност према Моје имену, света дужност према начелу наших неумрлих предака, налажу Ми, да се одговорим једногласно, једнодушној жељи представништва Мога драгога, вјернога Ми народа, да и Ја данас заједно са вама будем чиниоца за остварење оне мисли, коју Србија гоји у дубини свога срца — као свети аманет наших и Мојих дједова.

Јувачки и очајно борећи се са безбројним и неизмјерним тогама а сви непрекидно вођени племенитом мишљу обновљења имена српског, српске славе и величине, владда задохнути уваженим сећањима љубави према отаџбини, они су ударили темељ државном извоту наше нама свима миле и љубљене Србије.

Иа њихове крви извикала је она, а суревљиво чувана и гајена нашим и Мојим очелима, вавнок и Мојом браћом, нама самима, по потреби и с оружјем у руци, Србија се развијала корак по корак правилно и постојано до ступња на коме је данас.

Срби, сједињени неодрљивом покрету у напријед, повјерили су да имају способност за државни живот, за праведан народни развјатак, за постојано његовање напретка и реда, а данас када на том путу кроз наша уста, поштовани посланици, Мени изјављују своју тврду, једнодушну, једногласну вољу, да напријед коракну, да

ма без гаћа. Бље је да је гром ерјико десет домаћина при овоме алу! Кад смо изишли на Кандири, браћо дужду ритеши отов, и кад нас је Махмут пада ошљачкао и заробио, прете ране, свик сеје барем по три пут замијенио, а сад остадо смо за укор, као да смо прљавали опредаче, или зађеља куће! А ти Рашко који ширши готово у ејноу црковнику, како се у ало час не пробуди на оваквн жапор, јер и з ту била војца пала натежати се оном хрпом звона из во продоли. — И чујте ме добро Њобори! док овој краћи не дођево у траг, неће се црква отвариати ни у вој канцла ужећи, ни ми предвати није ни проскуре, еда би се и светоме Јовану догужило, да лупеже налаже и од њих чудо почива: јер ми се све нешто свијева као да овога не би било без домаћста масла и навиђања. Тако се киез дохватио руком за бирицу, што је уклована при вратицама црквенијема; а други га дохватио за лават, овога трећи, а трећег четврти, и тако све на прије док начиве око цркве коло, на се ва гласа закуну да буде као што је киез рекао.

Не проговори нико осим Рашка при развјату, којег у живац отече она киежева укорба: «Ја сам јуче цно дан ерјико лаа, пак заспао као закљан, и пренах цијелу ноћ с уха на ухо, док ме онај пољез у евићану не пробуди. Као пред неким чудом нијесам никад у свом дану тврђе у-

своје грудове освјештају ншам узголом, новом сјајношћу. Ја немам права, да пријетим овај значајни историјски еат у животу народном. Ја се тврво уздам да ће Јеропна, која је досад вазда киежевину Србију поздрављала својим топлим сажатијама и моћном потпором, до сад вазда достојно уважавала жртве, које је она срињивјела на олтар слободе и напретка, а тиме стекла права на вјечиту захвалност српског народа, у промјени назива наше државе видјети ништа друго до стварнајемство за нашу већ признату самосталност, јачу залогу, како за наш унутрашњи развјатак, тако и за сталност мира у овим крајевима.

Поштовани посланици! Ја примам краљевску круну, коју ми даје једногласна, једнодушна воља Мога милого народа, а са тврдом вољом да цно свој живот њему посветим. Ја сам дубоко тронут, узбуђен, и срећан што Мени у дво пада, да послје ост стотина година будем први Србин, који поздравља драгу нам отаџбину као маду Краљевину Србију.»

Пошто је овај поздрав и одговор потписеједник свошћу и постављеној сједници, прочита се указ Његовог Величанства и формални законски приједлог, који скунштина усвоји једнодушно, са одушевљеним ускликима:

Живео Краљ српски Милан Први!

Живјела Краљица српска Наталија!

Живео Краљевић Александар!

II.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

но милости божјој и вољи народној

КЊАЗ СРПСКИ

прогласијемо и објављујемо свима и свакоме да је народна скунштина рјешила и да смо ми потврдили и потврђујемо ово што шљедује:

Члан 1.

Краљевство Србија прогласава се за Краљевину Србију.

Члан 2.

Краљ Милан М. Обреновић IV. прогласава се за наследнога Краља Србије, под именом Милан Први. Краљ и Краљица имаће титулу «Краљевско Величанство.»

Члан 3.

Престолонаслѣдник Краљевин Александар М. Обреновић, прогласава се за Краљевинанслѣдника Краљевског Пријестола Србије. Краљевин престолонаслѣдник имаће титулу «Краљевско Височанство.»

Члан 4.

Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише, и њим се у свима законима земљским Краљ, Краљевски и т. д., замјелује са Краљ, Краљевски и т. д.

Препоручујемо нашем предједнику министарског сајета, министру иностраних дјела, да овај закон обнародује, а свијема нашим министрима, да се о извршењу његовом старају; властима пак заповједамо, да по њему поступају, а свијема и свакоме да му се покорвају.

М. М. Обреновић с. р. Предједник министарског сајета, министар иностраних дјела, М. Пироћанић с. р. Министар провјете и црквених послова, Ст. Ђоковић с. р. Министар правде, Д. Радовић с. р. Министар војни, почасни ађутант Његовог Височанства, Ђенарал Тих. Николић с. р. Министар унутрашњих дјела, М. Гарашанин с. р. Министар грађевина, Јеор. П. Гудовић с. р. Заступник министра финансија, министар провјете и црквених послова, Ст. Ђоковић с. р. Видно и ставло државни печат,

своу. И чујте ме добро браћо! ако и неимте кога; ево сам се прикакао ждрвјелу вијечног дома, пак ви се кунем на сва четири језаићеља, а прав се у Бога не укљичао, вољно бих да се ми јединца сини с Коловира довијели у комаде, него што су не обзанили као кивуд људе. Но опет се у јаду тешили и разабирам: а ико сам ја тобож најближи сусјед овому храму, ја му нијесам ни чувар ни домаћин, пак се чудим, хвала му и слава, овоме старцу светоме Јовану, чему се пишта плајенити, како лупежима не осуни руке до рамена, па наде на мене да га ја тобож чувам и стражим, који нијесам приједан ни своју свршћу лавоти, а како ли црковину. По чујте ме! Уговоримо на овоме мјесту содрбину педесет жутвјех дуката, то је по мртве главе, пак их ебујнаво, што црковинном што сеоскијем порезом, да их дамо соку који насоча звоно и лупеже, а не ћемо га до муке просочити. Овако су нам стари радлици па радимо и ми.»

И тако абика пратврде и закључе сви у једно грло, пак се разиђу по работи, а киез даде лавбу са четири пазара три пут у три недеље, пред Будом и пред Котором, па Виру и на Црнојевића Рвједца: ко насочи звоно и лупеже да му је содрбине педесет дуката, и тврда вјера да га просочити не ће до муке.

Оно га не прође дуго времена, кад једну вече у првоме мраку, паде пријатељ у

чувар државног печата, министар правде, Д. Радовић с. р.

У Биограду, 22. Фебруара 1882 год.

III.

ДРАГИ МОЈ НАРОДЕ,

С данашњим даном Ја сам по једногласној и једнодушној вољи твојих представника, по вољи која је вјерна и чисти израз твоје воље, твоје душе, твојих мисли, твојих тежња, Србији васпоставио Краљевство.

С данашњим даном Ја примам наслѣдну круну Краљевску коју си ми ти, преко твојих представника, пружио, са тврдом вољом да свој живот теби, твојој срећи, твојој будућности посветим, са тврдом вољом да те вазда водим путем чести и правде, путем, на ком ћеш сеигуравати и ујемчавати своју слободу и самосталност твојом мудрошћу и отачаствољубиво, на ком ћеш пред Јеропном владом чврсто стајати као чиниоца напретка, реда и мира, а себи степи нов узлед, нову славу.

Овим свечаним чином достојно је крунисана политичка тековина, око које се половином вијека уз таквовску заставу Обреновића, а твојим властитим и твојих дједова пожртвовањем створила, развијала и до независности довела наша мила отаџбина. Оно што је племенитим трудом створено; оно што је наше отаџбини широм свеколикне Јеропне изазвало симпатични одзив и њену моћну потпору, а тиме нас обавезало према њој сећајима дубоке и трајне захвалности; оно што је никло радом и непрестаним свију генерација нове Србије, данас је одушевљеном вољом Народнога Представништва добило толико жељени израз, који нам је зајевитан од наше прошлости, који је сагласан нашем положају у садашњости, и који ће моћи бити вазда крјенко и неодрљиво јемство у будућности.

Драги мој народе!

Завршујући данашњим даном период Краљевства у обновљеној Србији, одајмо пошту сјени неумрлога ослободноца, таквовског јунака, Краља Милоша I; поклонимо се пред мученичким вијенцем витешкога и незаборављенога Краља Милоша Обреновића III.; нежељихо мир душам свију, којих је трудом Србија могла да дочека радосни дан, у ком се краљевски престо — сломљен више ивином неселотом него туђом силом — ево опет сложним гласом Народнога Представништва подиже у реду Краљевских престола у Јеропни.

Отварајући ново доба у историји обновљене Србије, обновио, драги мој народе, своја срца сећањима племенитости, родољубља и пожртвовања, која су једино помагала и помогла отаџбини да овај положај заузме. Иак се с овим великим даном у спачијој души вазданна љубав отаџбине још већма узвиси; нека се труд свакога радника у свакој грани многоствучног и обилатог народног живота, којим се земљски напредак ствара, крене новим полетом, одушевљеном свешћом. Нека сјајније име буде освештано све јачим развјетом грађанских врлина, све већом љубављу према законитости, напретку, слободи и реду. И у њима, само у њима наћи ће нова Краљевина краљ своја, којима ће се уз сјајно име негласавно винити будућности исто тако сјајно.

Она иста одушевљена снага, која је без мало кроз пет стотина година, држала као драгоцени аманет традицију о Краљевскоме достојанству у Србији, данас је громко проговорила на уста Народнога Представништва; данас одјекује гласима чисте народне радости од Тимока до Дрине, од Биограда до Врање. И у тој те радости, драги мој народе, ево поздравља први Краљ нове Србије.

кућу киежеву, лавове му добро вече, и приступи к огњишту да се озебао огрије. Кад оставу њих два сама, рекне киезу: да је он главом сокодржица. «Је ли вјера?» упита гост. «Јест», одарати киез, «тврда, божја, по сто пута, непрелазна». Пак скочи киез на коге, извази на једне шкрабце замотуљак новца, и преброја сокодржица дукат на дукат до педесет. Сокодржица прихвати содрбину, омота је тврдо у брус и положи за нас, пак пооче причати редом: «О несвјетери у суичани захот дође и мени човјек вјерни уздани, и рече ми доста смучен: «Ево, пријатељу на мене грвјех и мучка. Ни радиши ни градеши, него по божјој вољи, нападох нехотице на лупеже који смаломе звоно са светог Јована поборовага. Тајити грехота, јавити напаст, пак се једне на другу размислија и гонетај наде ми па ум да тебе помозим да будеш овоме послу сокодржица. Поклекну на главу не свјече, него хајде прими содрбину, нека ти од ње трећина, насочи лупеже и звоно, али ме не просочи до муке, за једнога Бога, јер ћу пропаст као длајето над насга. Не шведети ли пови, на другога се лупежа мећу чисто обраћати, нека нам буде тај грвјех у ортаџбини.» — Да та право рече, киеже, нијесам никад у такве поелове гласов, ни прста метао мећу туђа врата, пак сам се дуго опирво и отговарао, да ко не помисли да сам се на дукате славољиво. По кад чух да сок во сумаре наставити се на дру-

Нека Свемогући, којег је провиђење до сад штитило и напријед водило нашу милу Србију, погледа Својим Свевлашним оком и благо-воли Својом Свемоћном десницом ову нову тековину народу.

У Биограду 22. Фебруара 1882.

Краљ Србије
МИЛАН ПРВИ
IV.

Његово Величанство Краљ благоволио је данас, 22. Фебруара, у 4 часа послије по дне, у присуству г. министра председника и министра спољних послова, примити у свечаној аудијенцији његово прерасходство г. Грофа Ковенхалера-Меча, изавредног посланика и пуномоћног министра Аустро-Угарске, који је, по заповијести Његовог Величанства Цара и Краља, похитао да свечано изјави да Аустро-Угарска признаје узвишење Србије на краљевину.

Његово прерасходство г. гроф Ковенхалер-Меч поздравно је Његово Величанство Краља:

Госпољчу.

По заповијести Његовог Величанства Цара и Краља, мојега Узвишеног Господара, ја долазим пред Ваше Величанство да му свечано саопштим да Аустро-Угарска признаје узвишење Краља Србије у узвишеној личности Вашег Величанства.

Преко својега законитог представништва народ је српски сам собом понудио краљевску круну Вашем Величанству. Тако исто и са симпатичким одушевљењем Аустро-Угарска дошла је да прва призна својој блиској сусједи, узвишење на краљевину.

Ја се усуђујем изразити наду да ће се Србија сједити ове околности којој се треба тражити објашњења у географској блискости дивљу земља, него у интересу и у поштовању које Аустро-Угарска уживаје свакој независној држави која умире да се одржи у границама лојалне и мудре политике.

Вашо Величанство познаје потпуно осјећања којима је мој Узвишени Суверенни Господар одушевљен према Вашем Величанству, Дому Вашем и Србији.

Ја се давам с повјерењем позивам на ауторитет ријечи Краљевске да Србија признаје праведно и правично намјере којима је Цар и Краљ одушевљен према Вашем Величанству.

Нека Бог штити краљеване Вашег Величанства.

На овај поздрав, Његово Величанство Краљ благоволио је овако изразити се:

Господине посланице!

Са живим узбуђењем, с осјећањима дубоке и искрено захвалности ја примам свечано саопштење које ми чините по заповијести Његовог Величанства Цара и Краља и коме је циљ да ми да знати да ми Аустро-Угарска признаје од сада титулу Краља Србије коју ми је народ српски понудио данас преко законитог представништва својега.

Симпатичко одушевљење с којим је Аустро-Угарска похитала да прва призна узвишење Србије на Краљевину, јесте в биће, а томе нам могу дати формално узјерење, нов доказ о гажњу коју је она увијек поклањала развиту Србије, чему давам тако сјајно свједочанство, и што ће Краљевина Србија бити срећна да очува у драгој успомени.

Србија ће и од сада као и до сада сматрати за своју дужност да води политику мудру и лојалну, која одговара сопственим интересима њеним, те да тако покаже колико је вољна да буде елемент реда, мира и стабилности, напретка и цивилизације.

Моја краљевска ријеч у вијек ће се чути у овом смислу: а биће тим јача што

гу сокодржицу, и да ће ова краља угонити, препанем се души, пак се примам, и дох да ти притак ову вражију прећу: — Ево три године минуше од кад Лешњани оградиле и осветиле нову цркву свету Петку на сред поља. Залуду се на све стране мучили да нађу цркву звано. Слагали наруџбине у Млетке преко Котора, у Биоград преко Цетиња, у Цариград преко Скадра; не би им га суђеко добавили ни за коју цијену, док јаво која ни оре ни копа, него ради око крштене душе. најјери летос два од њих у Приморје да копају врвине релаче, којима греду луле духацијама. Та су двојица у тебе лаштога коначили дивје ноћи. Проминула је у те дане једна баба поборска, пак и она дошла баби на погреб, да се навију ракије а изкобјево колана, видјела на светоме Јовану онај лепији вклад, нарајачи се алатијем му звуком, пак им краде на ум зла помисао да своју цркву крађом покрасе. Кад дома, отворе се неколицине сељана. Рече Шуљо, што је тој отвари глава: — Ето нам зја дрвца гологлава као нејестега без вијенца, новци не помажу, и у томе Приморју држави а знова као малога боба. Него хајте да свучемо светог Јована, а да обједимо ону старицу, пак сва та грехота о мојој души. Да ти нијево свеци као ми самојини и буди лакоме, да неби богати нага одво. Кад радим за славу бољу, ту ми не има ни греха ни чула. А лако ћемо обнети; ако се да зово

су Мени потпуно познати осјећања којима је ваш Узвишени Суверен и Господар одушевљен према Мојој земљи, према Мени и дому Моје, и што ће се друге стране, народ Мој, тврдо сам уверен, увијек бити срећан да одговори гласу својега суверена на онемо путу који му је до сад стекао симпатије и поштуру Јеропе.

Ја вас молим да будете код своје владе тумач ових осјећања, а ја подржавам себи задолство да их још данас испосредно доставим Његовом Величанству Цару и Краљу.

За тим је његово прерасходство г. гроф Ковенхалер-Меч имао част бити примљен на аудијенцији од Његовог Величанства Краљеве.

Г. Изавредни посланик и пуномоћни министар спроведен је у двор на великим дворским колима у пратњи дворског маршала и једног одделења Краљеве гарде. У самом двору дочекао је војним почастима које његовом високом рангу припадају. С њеним почастима отирачен је г. изавредни посланик из двора у стани царско-краљевског аустро-угарског посланства.

Биоград, 23. Фебруара.

Јуче у 2 сах. по подне Његово Величанство Краљ заклео је ондашњу редовну војску у дворшћу велике касарне. Војска је била постројена у кару, у коју је Његово Величанство Краљ на коњу ујазо. За тим је Његово Величанство Краљ поздравно војску овим ријечима:

Официри, подофицири, војници!

Скоро 493 године послје онога кобног дана када је на Косову пољу пропала држава српска, а са њом и слава имена српског, једногласна, једнодушна воља драгога Ми и вјернога народа препорођење Србије данас је нашој милој Србији ујемчила нову славу, нову величану.

Народна Скупштина прогласила је Србију за краљевину а Мени је понудила Краљевску круну.

И једно а друго као Србија, као О. б. евоић, као народни вођа, као српски војник био сам дужан примити и одобрити, и ја сам примио и одобрио.

И ево сада у нашој средњи Краља Милана Првог, да такође према вама одужи један дуг, да вас поздравим као оне који су одушевљени аманој својих дједова вада били вјерни чувари тако дуго жељко а данас остварене народне мисли, који су вада били скромни али ријешени трудбевица и борци за народну слободу, за народну величану.

Јунаци,

Ја вас позивам да као Краљевска војска положите заклетву вјерности Мени, као Краљу Милану Првом, а ја вам се закључем да ћу Краљевску своју војску љубити оном љубављу којом сам вада био задрнут према вој, оном љубављу којом су је љубили Милош и Михаило, оном љубављу у којој народ гледа чврсту основу реда, правде, напретка земаљског и будућности народне.

Затим се војска заклела. Многи народ присуствовао је овом дивном призору, и одушевљеним усклицима прокраћено је Његово Краљевско Величанство и из двора до касарне и награт у двор.

Биоград, 23. Фебруара.

Синоћ је у 8 и по сах. престоница нове Краљевине поздрављала Његово Краљевско Величанство српјом бакладом. Никова Краљевска Величанства Краљ и Краљева благовољела су дочекати бакладу у дворској авлији, и ту их стеници пред уласком у двор саслушати одушевљене поздраве народа и ријеч председника општине г. Ж. Карабиберовића, суруженога најодличнијим грађанима биоградским. Г. Карабиберовић је поздравно Његово Краљевско Величанство овом ријечју:

смаћи са цркве, није чисто жас светоме Јовану даги авоно светог Петки. Ако пак знао ни нашој цркви не знајемо на промијени глас, није жао ни светог Петки примити дар. Него хајте неколико друга да га донесемо. Цобори су далеко и под туђом пољасетцом, не ће доћи зову никад у траг; а в да дођу, ма ћемо се клети да смо га купили у нејана трговица, пак авоно зову наљича. Ко да разазна? Лукеж душу толи кад дома носи, а ми ћемо се клети у светог Петки, пак исе она не ће пустити да се раагубамо. И тако крену њих деветина на божиће покладе, ноћу путују а у слугама дању, док дођу трећи дан у мрак у Цборе. База ноћ мрачна а вријеме страшично; јавили се облаца у оне поточине као мјешине, а вјетрова се преговали и аујали низ оне стрмене долине. Кад би глухо доба ноћ, приснају код светог Јована. Скоче два од њих и скину авоно са авоника, пошто му назовима омотају туцањ да не авокиоте. Убеђу му у ухо троструку заицу, а кроз заицу двоеструки прљ, пак див и див о њим на раме, најјенице кад им бреме дојужи; а остали неки на прије да калаузе, а неки с трага у авлеће, од шуме до шуме, од авонико до авонике, док дођу дома и прашну авоно на свету Петку, па од мила Бога три див беа прекида авоника, пуцали и тинкали.

(Сирлиће се).

Ваше Величанство.

КРАЉУ СРПСКИМ!

Биоград је данас дочекао редост у славу као никада досле.

Име Биограда придружиле се славним именима Приштина, Призрена и Крушевца. Биоград је постао престоница нове Краљевине српске.

Теби краљу, има да благодарим Биоград за овај нови живот свој. Теби, Краљу, Твојој мудрости, Твојој раду и Твојој родољубљу.

Нека ове буктиње буду знамење оне жарке љубави, коју је Биоград, а с њиме цијела Србија и народ српски вада осјећао према Теби и узвишеном дому Твојом! А при свјетлости овиј буктиња позлажемо пред Теби Краљевској престо срца нама и руке наше. Уздај се у милову непоколебљивост, Краљу српски, при свакој мисли за срећу у славу Србије, за будућност народа Српског, за срећу и славу Твоја пријостола и Твоја дома.

Нека одушевљени глас, који се зајорно јутрос у средњи народног представништва и који ми св до најмањег прихватамо, говори дуго и дуго потомцима о величини нашег надања у живот, издржљивост и напредак народа српског. Нека рика тонова која је послјеје толико вјекова огласила данас усркс краљевине српске, алкаша у гробницама безбројним борбика и патњица за српску слободу. Нека буде проглас новог братског рада за напредак наше миле отаџбине и за обновљену славу Неманјину у Теби Господару.

Живео Краљ српски Милан Први!
Живела Краљева српска Наталија!
Живео Краљевски српски Александар!
На овај поздрав Његово Краљевско Величанство благовољело је одговорити овим ријечима:

Дивни моји Биограђани!

Дубоко сам тронуо узетнем које Мој драги Биоград одушевљено показује у величанственом факту који је данас вољом народа и његових представника а са Мојим саслажем створен, који тако сјајно крунише вјековне патње и муке Србије, за који је толико пута Србија пролазила своју драгоцјену крв, и њоме орошавала оно авоникте, на коме сада живи, развија се и подиже варош, коју данас, у име Бога, ево поздрављам као престоницу Краљевине Србије.

Срећан сам што у овом историјском часу ви нећу проћи тако грешко, тако одушевљено дајете изрази оншто народној радости, вашим осјећањима чувене вјерности, осјеђоћене оданости и љубави насрам Мене и Мога дома.

Вјерујте Ми, дивни моји Биограђани, да је овај нов ипак наше историјске привржености веома драг Моје срцу, и ја за и у име Краљеве, у име Краљевана и Моје од срца благодарим.

Ја се тврдо надам да ће престоница Краљевине Србије тако исто предачита цијелој држави а свима њеним изворима за напредак и културу као што је то чинила док је Србија била кнежевина; да ће се увијек одликовати својом љубављу к реду и законитости, својом вредношћу а свима границама привреде, издуке и умјетности. А ја вам издајем своју Краљевску ријеч, да ћу се од сада непрекидно бринути за сасестрано унапређење Моје драге престонице, и да ће Биоград бити увијек један од најсјајнијих адемова у Мојој Краљевској круни.

Ријечи Његовога Краљевскога Величанства биле су дочекане и поздрављене одушевљеним „Живео Краљ“ које су се у неколико пута громко понављале. Послије тога је јављачки кор отијевао народну заицу, у којој је ријеч Крљ замијењена ријечју Краљ, а за тим су баклади а народ удаљила се из дворске авлије у свирку музике. Кад је баклада назакала из дворске авлије и предлазила уласком испред двора, Никова Краљевска Величанства, уз које су овом приликом били и г. г. министри са господњима, показала су се на ново на дворској балкону, и ту их је омет суверен одушевљено поздрављање народа, којим је сав простор душом био испуњен.

Устанак пред делегацијама.

(Продужетак).

Аустро-угарски заједнички министар финансија, Јосиф Салавија, наставно је своју значајну бесједу о стању у Босни и Херцеговини сазвао:

„Оно, што кнез Чарторијски мисли под народном управом, било би — као што рекох — поетизмот, и можда је већ и постигнуто. Али што је делегат др. Клајнх редујемо под народном владом, баће лешто са савим друго. Није ми по све јасно, али тек није оно, што кнез Чарторијски мисли. Он реде, да је панславизам шимера, и да би требало изнудити политичку класу, коју би ради окупационом утјерати међу панславизам.“ Требаће би шта више водити рачуна о народним усемепама, о слободњачким тенденцијама и аспирацијама, које одушевљавају своје народе у вјесмама и преданима од толико вјекова. Морала би се наћи тачка контромерације гдје би се све народности сјединиле. Господо моја, ја нијесам наивно окупационоу дивниј; у то доба не бирах ја

Чам заједничке итти које друге владе, али мислим, да кад би се изјело те чинити, што др. Клајнх жели, онда није свјадло ни било потребно, што смо ишли у окупиране земље, онда смо могли те народности оставити саме себи, и тада би оно учињено било, што он жели. Али под нашим оклопима, као др. Клајнх држи да смо ми требали уважити тамо народне аспирације, слободњачке тежње, оно, што се у јуначким прјесмама изглаује, да ми нијесмо требали називати борбу за слободу — као што ни др. Клајнх именује — зајдучима — мислим, да су ит тако звани још и у старо пријеме, а разлику између зајдуча и борба за слободу није тако лако разазнати — то онда морам г. делегату пријетити, да ставовиштво о окупационом провинцијална броја од врлике 1.200.000 душа. Између тајех су око 500.000 мулмеданаца, нешто више од 500.000 су православани и 200.000 католика. Ја нећу рекао, поштовави г. делегату, да та три фактора ијевају сви једне исте јуначке цијеме и да сва та три фактора имају једне исте аспирације. Кома дакле да учинимо право? Ја мислим, да г. делегат мисли отворено, православани; али случајно православани и сачинавају ни позовицу ставовиштва, а оне друге дивје фракције, које такође ијевају нејанте, престо би се иртводале православанима. Али како би његов програм, његова идеја народне владе, задовољила све ставовиштва? Један дио би се могао можда задовољити, али како би се задовољити могли сви делови ставовиштва, све вјероисповјети, то ми није доста познато.

Држим, да ће доводна бити разгледања, што сам ит изине о народној управи, а сад нека ми је дозвољено, да се обратим г. делегату др-у Шемеру.

Он је, — као што он мислилаше, врло обавио владу пресуђујући — изрече да је поступио саишћено, без система и без начела. Он мислилаше, да је при том био врло попустљив, сад могу мислити шта је све прећуао.

По што мој краљ поштовани г. претходни припада странца као и г. говорник, и по што не претпостављам, да се ова покуда однос на мета претходника, то морам ту покуда управно на себе узети и претпоставити, да је та саишћивост, беаначелност, безуставност отпочела оног дана, када сам ја примио вођење босниске администрације. Ова је покуда у неколико оштра, поштов. г. делегату! Но ја сам слободан пријетити, да политика која се данас води, није моја политика, већ се у њу мајешају, као што г. делегат зна, у слијед босниског управног закона, не само ја, него и господа колеге моје оба заједничка министра и обе земаљске владе. — Чам ми је дакле Н. Величанство пошјерало непосредно руководења управе у окупираним земљама, бјеше ми задања, да се поразговором са мојим поштованим колегама и са оба министра-председника о политици, која ће се водити у окупираним провинцијама и да исту утврдимо; могу само тврдити да политика, која се данас тјера, није престо моја већ је то политика оба министра-председника и цијелокупне заједничке владе — Ако томо приликом не споминем круну, то не бива ни окупационо дужног поштована према држини већ е тога што нијесам свикао да повлачим круну у дискусију к што хоћу да видим увијек очувану слободу његов рјешена. Ова политика дакле, врло поштовани г. делегату, није само моја, већ заједнички склопљена и ја ћу вам казати, одкуд она пронајала. Та политика има наравно свога зачетка у берлинском уговору и позани даље из декларације, која бјеше израдеана итти авонике окупираних земаља, прије него што је барон Филлиповић ушао у те авонике тој прокламацији стоји: (чита) „Цар и краљ заповиједа, да сви синови ове земље уживају једнако право по закону, да сви синови брђни њихов живот, њихова авоника њихов иметак. Ваши закони и уређење ће се самовољно уквунити, ваши обичаји ће се чувати. Ништа се неће насилно мењати, безарале расуде онога, што је авоника жло. Стари ће закони вјидити, док се не ви не изаду. Од ових сајетовних и свитишничких власти се очекује да ред одрже и да владу потпомажу.“

То бјеху у краткој ријечи, које је др. управно Филлиповић на ставовишние окупираних провинција, прије него што је умислио рекао. Ја не само да претпостављам, да знам, да се и мој врли претходник у авонике тога држао и у том духу владало. У то се духу и данас влада, а ако г. делегат мисли, да ми владамо без начела саишћено, да ми сваке нећете и месец мјесецао светому, онда је то окривљавање, које он само само у владу баца, али та не потврђује политикима. Молим да политикима гдје су ти? Ја знам, да је политика наравно ја тема аграрног питања. И ту ми не може г. делегат пребацивати, да сам саишћено без начела, да се коледам. Може бити да је он другог вавора — то дошћу ми може такође бити, да је његов нејасан авоник; али он ми то не може у очима ставити да се ја мјељам и да радим без начела. Ако г. делегат ова овде у краткој држини гана начела срани са поздрављам и пре-

мједбама као да су ми шта више из Цариграда дали прелести таке законе, који се лако нијесу ни употребљивали, да смо ми малодупни, да немамо одважности, да се смејемо латимо ствари, то ће онда баш наћи оправдање оном прокламацијом, која је издана била прије него што су ц. кр. трупе умарширале. Ја дакле за иста не знам, у чему би се та смејелост састојала и каква би успјех она имала, што би на првјер тиме се могло постићи, да смо ми одмах при уласку у земљу уређивали уставничко са идеалним поразним законодавством, које не би одговарало ни одношјима, ни та би могла извести они, који би требали да га изведу. Шта је остало друго влади не узев у обзир прокламацију, на првјер у погледу на порезе, него да нешта, какви су порези под турском влашћу изабрани, и да каже: „Прије него што други такав систем ставимо на крсто овога, истава доста нетачног а можда и неправичног система, свакако пак система, на који је уставничтво извинуто било, морамо се упознати са земљом и људима, да обичајима, и морамо имати времена да начинимо нове пореске законе.“

И то се збило. Скупштина се великим трудом турски закони и г. делегат кажда је баш и у тој ствари погрјешно информисан, као што и у многим другим стварима није са свим добро информисан. Није иста, да турски закони нијесу тамо у опште употребљивани, ни да их људи тамо и неознају. Он је ту са свим погрјешно информисан.

(Сарниће се).

С бојнога поља.

Докле изгледа као да је устанак у Херцеговини и на збушња Улога стихло се, докле се јавља да је царева војска прошле недеље извела своје операције у Кривошијама.

Значајни аустријски извјештаји о том догађају овако гласе:

„Изврени план и руковођење операција, које су измале да првине седам колона, као и удивљена достојна истрајност и храброст наших трупа хвали се и приказује на све стране. Није шала, испети се на висине од 5000 стопа изнад мора, ледом и сиветом покривене, а то су наше колоне извршиле у мору од 12 до 16 сати. Само таква војска, за коју не постоји рђаво вријеме ни непроходан терен, могла је у станике на свјем тачкама изненаднати и на бјегство нагнати. Стари тобова Драгаљ, испод које су по свој правци устанци лагум прокопани, наше су женске трупе изнеле и у ваздух дигле. Трупе се сада напуштају у добробљавом полозијама; пона тога ко ће им више одузети Кривошије.“

У суботу 27 пр. м. стигао је у Беч овај анички телеграм:

25. пр. месеца кренуле су под командом пуковника Шарингера, барона Валтера, мајора Болдана, Корингера, Урширунга и Латера зрупе од 47. дивизије са Леденица, Гребена, Убала и Вратла линијом преко Црквица, Велес Врха пут Црквица. Савлађујући ужасне теревске тешкоће и под жестоком ватром од стране устаника трупе су пост јавно напредовале гонци пред собом уставке и заруле су исти дан Црквице. У исто доба, од 44. дивизије под командом генерала Кобера, пуковника Бабића и потпуковника Морнарија кренула су 4 батаљона преко Голубица и с обје стране Орјева из Зубаца преко алајавих сиветом клизница пут Вратла и Црквица, које су тачке само од четири вети дан заузеле, доклен је један дио ове војске морао пребити на Белој Греди.

Од тих колона највероватнија, саст о јећа се из једнога батаљона, сукобила се у дру Паауе са јаким уставничком четом од својих 700 људи, који су ваз жестока боја сузбјави. Ту је на жалост пао и мајор барон Рукавина, заповједник батаљона, а рањени су тешко: пјешака Ристо Милић, Самојло Давичић и Томо Новоковић. Од регименте бр. 43. само је један војник погинуо, а рањена су три којима се још не знају имена. Од ловачког батаљона бр. 3. тешко је рањено њих 5, лако рањен само 1.

26. пр. м. пошло су колоне од 47. дивизије линијом Пекване Горе, Хапа, Загвадла, а колоне од 44. дивизије окупиле су се код Црквице. Устаници појавили су се на свјема тачкама у већим и мањим четима, но скупштин у узмичали, и то повјешке к Мачијој Стопи, где су, наслонени на црногорску границу, из велике даљине продајавали ватру до год саму ноћ.

Колона мајора Курингера, којој су придла дво тона и један женјски вод, стагла је до по дне под Драгаљ и мичала је ту тврђаву. Из кућа драгалекких пуцало се из наше војнике, од којих тројица остале криво рањени. У везе су трупе зачовале код Хапа и Црквица. Сва мјеста цривошњаци остала су пушта, јер се народ разбјегао; многе су се куће изиле опажене, вете тако Црквице и Драгаљ разорене. Устаници беће на број свјет 300 до 1000. Њихов губитак мора да је био доста велик.

премда се не да пометатовати, потам они своје митве и равене са собом носе. У дру Паауе могло се јасно примјетити изловљен 10 мртвих и 25 рањених.

На овјерем успјесима има се захвали-ти, поред извреног вођења свих команди-пата, нарочито напредној храбрости и дур-рашности наше војске, која сва очекивања далеко превазилази, јер је уз савлађивање најогромнијих теревских тешкоћа умјела непријатеља потражити и истрјерати из гуду-ра и клизница, до којих је често неперо-ватно да ико може доћи.

Наређево је да се посједну тачке Гр-кавац, Хап, Загвадла, Црквице, Убала и Вратла и да се привремено утврди негда-шња стражара Црквице. С изузетком тру-па од 41. дивизије, све друге трупе остају на реченим мјестима као посада, а главна војска остаје код Црквица, одакле ће по-лазити у потјеру за преосталијем уставни-ца, који су се завукали у Мачију Стопу.“

Политички преглед.

Сви политички кругови у Јевропи, нар-очито пак они у Берлину и Бечу, с нај-вишом су дубокољубивошћу очекивали да ви-де шта ће бити са Скобељевим када сти-гне у Петроград. Скобељев је већ давно стигао у Петроград, а жаца на Бечу, која је за такое ствари врло осетљива, не јав-ља нам ништа о њему. Она то за цијеле не би пропустила, да се Скобељеву што непри-јатно догодило; из тога морамо закључи-ти, да Скобељев није спала ниједна длака с главе.

Скобељев је, као што смо већ јавили у прошлом броју овога листа, највећим-јим начином дочекан у Петрограду и топло поздрављен од народа и од својих војни-чких другова. Листова јављају даље, да је Скобељев био у министра војног и мини-стра унутрашњих дела и објавио су му изјавила, да се његово владање у Паризу свјетла само као мали дисциплинарни испит, а никако као неки велика погрјешка због које би имао потпаети под казну, јер што је он говорио у Паризу, тоје говорио само у своје име а то се владе ни најмање не тиче, почем га она није изаслала у Париз ни у каквој мислији, а сваки човек, као приватна личност, може имати своје субјек-тивно мишљење о политичком полозију у свијету, за које никоја влада не може бити одговорна.

На томе се та ствар саршила. Сваки беспристрани човек мора признати, да је ово схватање владе руске најправилније. На и-пак, кажу листова, да су се у Берлину и Бечу валили на то увријени и да су у слијед тога одишјаи к Петрограду поста-ли хладни.

У Бечу су у прошлу недељу држа-на велика министарска вијећа, о којима јављају листова аустро-угарски да су се за-нимала питањем и поновом сазивању деле-гација. Потреба за то показала се у томе, што је кредит од осам милиона већ испри-љен, а устјак, и ако је већином угушев, ипак захтјева да се буде на опрезу и да се држи повећи број војске у Херцеговини и Кривошијама.

О тим министарским вијећањима јавља један полузванични аустро-угарски лист ово: „Данас (28. пр. м.) стигао је у Беч угарски министар-председник Таса са министарским саветником Тарковичем и примљен је у дужој аудијенцији од цара. Око 12 ура на по дне државно је у мини-старству иностраних дјела под предсе-давањем грофа Калвокија заједничко ми-нистарско вијеће, у којем су учествовали заједнички министри рата и финансије гроф Билиат и Славја, и министри Таса, Ду-пајевски, Таса и Орца. Сједница је траја-ла до двије уре. Вијећало се поглавито о ситуацији на бојном пољу. Ратни министар учинио је врло пријатна сјонштења о ус-пјеху операција у угарским крајевима, показао је ивичичу дешешу о освојењу Дра-гаља и о потпуно завршеној окупацији Кри-вошја. С истом енергијом наставља се са-да посао и у Херцеговини. Оно осам мили-она флорина, што је потоња делегација одо-брила за угушење устанка, срачунато је за тромјесечну потребу. Но почем није ни-како могуће, баш и да се устјак на ци-јелом престору еном за најкраће вријеме потпуно савлада и ред опет успостави, вој-ску натраг повући из тих крајева — о-сим оних одјељења која су тамо већ од дужег времена и која би се могла кући послати —, и почем је нужно да се дуж-цијеле пограничне линије подигну утврђења где ба се вагда могло држати понешто војске, то је неопходно да се од делегација опет заивите извјесна потребна сума. Тога ради заједничка влада сазваће и опет де-легације у извјерну сесију и то по свој прилици у другој половини мјесца Апри-ла. Како ће за речена утврђења требати нај-више 1,500,000 флорина, а за одржавање војске у тим крајевима да дава два илз три мјесца од прилике онолико колико јој је а до сад за то вријеме требало, то ће заједничка влада вожати од делегација и в-кредит од 10 илз највише 12 милиона. Ви-ше од тога пакко се не мисли невати.“

Поштарски „Доје жури да се изведе агенција Боше. „Свадња почетак, а-за тај лист, врло је опсан и смијешан у исто доба, за то му ваља и дај учинити; што првије, то боље! Ниједна од оних обзира, који су досад устављају владу од анекси-је, није ни близу толико важан, као што је обзир на достојанство и материјалне инте-ресе наше монархије, која су ту на коцки. Можда ће нужно бити, да делегације по-такну наше своплашње знање на живљу радњу; у том последу чланови делегација рђаво би радили, када би се опет ставили у позицију неке „мудре резерве.“ Сад, кад је част спасена, вријеме је, да помислимо и на наше интересе. Оно прво урадили су војници, ово друго ваља да ураде владе и парламенти.“

Домаће вијести.

ЦЕТИЊЕ, 6. Марта.

— У уторник 1. ов. м. држав је у оид. св. обатељи годишњи парастос за блаженоспачивег цара рускога Алекса-дра II. О парастосу чинодјествовао је ви-сокопрет. архимандрит и администратор митрополије цетињске г. Митрофан Бан су-шине свештеника, а присуствовала су Њи-хова Височанства Књаз и Књагинца са сви-јетлим Намједником Пријестола и осталим члановима високога владлајућег дома, држа-вни савјетници и министри, секретар царско-руске мисије г. Шнајер, чланови великога суда, виши и нижи чиновници црногорски и мноштво побожнога народа.

Сви присутни с највишим пијететом сјетили су се нагда незаборавног цара руског и великог добротвора црногорског и помодали су се Богу из дубине срца за спасење његово душе.

— Прекјуче стигао је амо из Дубровника царско-руски министар-резидент на Це-тиња г. Јовини.

ОД УПРАВЕ.

Г. Саву Милковићу у Башалуци. — Ва-жа се лист одакле редовно шаље.

Г. Филипу Берковићу у Скадар. — Лист Вам се одакле уредно отпразла. Гдје се губи, не знамо.

Г. Г. Тешу Ковачевићу, Ибрајме-еендији Мусековићу и Луци Овачићу у Пријвору. — Ми смо само од г. Теша Кова-чевића примили 2 еор. у име претплате на „Глас Црногорца“ а икоу се тај лист уредно шаље од по-четка ове године. Остала двојица претплатија су се на „Варјактара“ који још није почео излазити. Но почем на писма Валста видјемо, да и они желе примати „Глас Црногорца“ мјесто „Варјактара“, то је икоу управа „Варјактара“ предлаа измолу прет-плату и ми смо наредили да ми се сви бројеви од почетка ове године пошта, а даље ће их примати уредно за по године.

Бр. 39.

ОБЈАВА.

Управа вароши Цетиња овим даје на знање, да је ради измирења разних дугова ставила на аукцијат кућу Бука Милова која постоји у вароши овој између куће г. прота Каличића и Чокете Перчевића; зато ко је вољан исту кућу купити неха се обрати са понудом на варошску управу, колико ће за исту кућу дати.

Цетиње, 26. Фебруара 1882.

Из канцеларије варошке Управе.

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Котор у недељу; предавање до 10 и по ура у јутро; у уторник: предавање до 10 и по ура у јутро; у сриједу: предавање до 10 и по ура у јутро; у суботу: преда-вање до 10 и по ура у јутро.

Долази из Котора, у уторник: разда-вање у 2 уре по по дне; у сриједу: раз-давање у 2 уре по по дне; у четвртак: раз-давање у 2 уре по по дне; у петак: разда-вање у 6 ура по по дне, ако пароброд отигне на вријеме у Котор.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња за Котор у уторник, предавање у понедељник до 4 уре по подне.

Долази из Котора у сриједу, раздавање у 3 уре по по дне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улицу у понедељник, сри-једу и суботу, предавање до 11 ура у утор-ник.

Долази с Ријеке, из Бара, с Данило-ваграда, из Никшића, из Подгорице и из Улице у уторник, четвртак и недељу, раз-давање у 10 ура у јутро, ако пошта стиге на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улицу

у сриједу, предавање у уторник до 4 уре по по дне.

Долази у уторник, раздавање у 10 ура пред по дне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро и од 2 до 4 по подне.

Цетиње, 20. Октобра 1881.

Управителство

Књ. црногорске поште.

ТЕЧАЈ БЕЧКЕ БОРЗЕ.

Од 6. Марта 1882.

Државни хуг у сребру	7480.
„ „ „ „ банцима	7565.
Златна рента	9330.
Лозови од 1860	12875.
Банцине акције	820.
Кредит	30940.
Лондон	12065.
Ц. кр. цекни	565.
Наполеои	954.
Државна марка	5880.

Народна привреда.

ТРИЈЕШЊЕ, 1. Марта. — Разва-роба на нашем тржишту имала је ове не-деље свијеђе цијене:

	ОД 1 ДО	
	1	2
Волак примјерски утар за 100 кил.	74	94
Кафа порторико	60	70
С. Доминго	41	68
Рио према врсти	36	37 50
Цукар аустријски	31 50	35 50
тучени	58	70
Цвијеће траве бухаче	37	45
Тамјан	2 50	5 50
Наранче скривница	7 50	7 75
Карубе пулешке за 100 хит.	—	—
двантинске	—	—
далматинске	—	—
Смокле Каламата	15	16
пуљешке	—	—
Димува скривница	3 75	4 75
Бадени дјамдуле пуљ.	—	—
далматинске	86	88
Љешњаци	26	47
Пљаче	26 50	27 50
шпенца руска	12	12
угарска	12 50	13
галазија	10 75	—
Кукуруз (руменски) руски	7 50	7 75
угарски	10	10 25
Раж	9 75	10 25
Јечам	—	—
Зоб угарска	8 50	9 25
арбанска	—	—
Пасуљ (фажол) прсма	—	—
врсти робе	11	12
Боб	—	—
Лећа	10	16
Орж талијански	15 75	21
инглешки (катајски)	13	15 50
Вуна бованска	108	115
морска	118	125
арбанска	122	—
истарска	—	—
Штице корушко јеловице	47	90
штајерске	42	70
Грде	10 80	11 70
букице	6	11
Уље итал. ниже врсте	—	—
„ најбоље	52	64
„ средње врсте	—	—
далматинско	41	—
истарско	41	—
Камено уље у барилу	10 25	10 50
у нашотама	12 50	12 75
Коже стројене	165	185
сухе воловје	46	52
далм. ист. и бос.	75	103
јагњете за 100 ком.	75	100
далматинске	60	90
коже за 1 кил.	—	50
иумено слање	—	50
сухе	—	55
вече за 100 комата, у сребру	28	37
Баклар за 100 кил.	32	38
Сарделе 1 барил	13	25
Витрол модри за 100 кил.	26	27
зелени	—	—
Масло	70	100
Лој далматински	40	42
Сало	74	—
Маст (сало растоплено)	—	—
Славина	—	—
Гавија етолитар (100 литара)	—	—
Гавића истарски за 100 кил.	25	26
Руј	9	—
„ истарски	8 50	—
„ далматински	6 25	6 50
Лише од ловорико	14	14 25
Висока строгитија (Gibrala)	—	—
сплох	31	48
Мед	24	31
Лумбер (јабучице од	—	—
ловорике)	11	11 50
Пакал барно од 100 килогр.	3 75	9
Пуње (штрапс) за 100 кил.	2	18
Катрам далматински	14	16
Сумпор у праху	7 50	8 50

Државна штампарија.